

PRIJELAZ PREKO GRANICA: HRVATSKE RATNE ETNOGRAFIJE

SAŽETAK

U članku su predstavljeni tipovi reakcija koje su ratne etnografije hrvatskih etnologa i folklorista (nastale od 1991 do 1994) izazvale kod zapadnoevropskih i američkih etnologa/antropologa. Autorica razlikuje reakcije na predavanja koje su hrvatski etnolozi i folkloristi održali u inozemstvu i reakcije na njihove tiskane tekstove.

Usmjeravanje diskusije na ulogu masovnih medija u ratu bila je najčešća reakcija strane publike na predavanja temeljena na hrvatskim ratnim etnografijama. Autorica je tumači načinom na koji inozemna stručna publika nastoji premostiti jaz spram radikalno drugačijeg iskustva, te se ujedno osloboditi nelagode koju izaziva progovaranje o emocijama "neprikladno" uobičajenom znanstvenom diskursu.

Dominantna reakcija na pisane ratne etnografije bio je interes za uloge hrvatskih intelektualca u ratu, te napose za etička pitanja s kojima su se suočavali autori ratnih etnografija. Uz nekoliko recenzija koje analiziraju i način na koji su te etnografije pisane, ovaj tip reakcije visoko vrednuje autorefleksivnost njihovih autora, postavljajući ih tako u poziciju ravnopravnih sudionika u mogućem daljnjem dijalogu - ne samo o pisanju o ratu, nego i o ratu samome.

Interpretirajući reakcije zapadnoevropskih i američkih stručnjaka u kontekstu odnosa centra i periferije, autorica tvrdi da su u razdoblju od 1991. do 1994. njihove političke procjene rata u Hrvatskoj, kao i eventualni raniji osobni kontakti s bivšom Jugoslavijom, bitno odredili (ne)mogućnost dijaloga s domaćim autorima.